

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Dokumentumfilm közreműködői mint szerzők, illetve előadóművészek

Ügyszám: SZJSZT 42/2000

A bíróság által feltett kérdések:

A peradatok szerint a felperes, illetőleg az R. család tagjai, valamint a K. Televízió 1996. június 19-én megállapodást kötött arra nézve, hogy az K. TV ... Stúdiójának ... című műsora mint produkció dokumentumfilmet készít 1996. június és júliusában az R. család közreműködésével, különböző magyarországi és külföldi helyszíneken, a cél az, hogy néhai R. K. szerzői jogi hagyatékát felkutassák, amellyel kapcsolatosan tudomása volt a családnak, hogy a D. együttes CD lemezen kiadott néhai R. K. előadásában népdalfelvételt.

A dokumentumfilm elkészült, a felperes állítása szerint a dokumentumfilmben ő és az R. család tagjai főszereplők voltak, ebből következően pedig a film alkotóinak tekintendők mint akik közreműködőként a film elkészítésében tevékenykedtek.

A K. Televízió alperes álláspontja az, hogy a felperes és az R. család tagjai a filmben ugyan szerepeltek, azonban a film jellegénél fogva is és a ténylegesen elvégzett tevékenység folytán sem szerzői a kérdéses dokumentumfilmnek, amelyről egy másolati példányt a K. Televízió, de a felperes is csatolt a periratokhoz.

A szakértő nyilatkozzon a fenti határidőben arra nézve – a kérdéses filmmásolatok megtekintése után és a peradatokban foglaltakra is támaszkodva –, hogy a felperes a film szerzőjének minősül-e, mint aki alkotó módon közreműködött annak létrejöttében.

Az eljáró tanács válasza:

Az eljáró tanács megtekintette a filmet, tanulmányozta a periratokat, és zárt tárgyaláson az alábbi szakértői véleményt alakította ki.

1. Az eljáró tanács megállapítja, hogy a filmet még 1996-ban, tehát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban az új Szjt.) 1999. szeptember 1-jei hatályba lépése előtt alkották, így az abban keletkezett jogokra, a szerzői jogról szóló – korábban hatályos – 1969. évi III. törvény (a továbbiakban: a régi Szjt.) rendelkezései irányadóak.

Ami a szerzői jogokat illeti, a régi Szjt. 41. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a film számára készült irodalmi és zeneművek szerzői, a film rendezője és mindazok, akik a film egészének kialakításához ugyancsak alkotó módon járultak hozzá. Megállapítja azonban az eljáró tanács, hogy az új Szjt. 64. §-ának (2) bekezdése szóról szóra ugyanezt a rendelkezést tartalmazza. (A régi és az új Szjt. a vagyoni jogok átszállása tekintetében különbözik egymástól; erre azonban a bíróság által feltett kérdések – és így az eljáró tanács vizsgálata – nem terjedt ki.)

A bírósági ügy felperese nyilvánvalóan nem tartozik „a film számára készült irodalmi és zeneművek szerzői”-nek a kategóriájába, s nem a film rendezője, így – ahogy arra a bíróság kérdése is utal – szerzői minőségét csak az alapozhatná meg, hogy ha a film egészének a kialakításához alkotó módon járult volna hozzá.

Az eljáró tanács a felperes esetében nem állapított meg ilyen hozzájárulást, s így arra a következtetésre jutott, hogy a felperest az ügy tárgyát képező film tekintetében nem illetik meg szerzői jogok.

2. Az eljáró tanács a következőkre alapítja fenti véleményét:

A per tárgyát képező filmalkotás dokumentumfilm, amely létező személyek – köztük a felperes – valóságos élethelyzetét tolmácsolja a filmkészítés eszközeivel.

A felperes és családja a filmben történő közreműködésével nem hozott létre semmi olyat, amelyről megállapítható lenne, hogy az szellemi tevékenységéből fakadó egyéni és eredeti jelleggel bír, és hogy így azzal alkotó módon hozzájárult volna a filmalkotás létrejöttéhez. A felperes és családja csupán témájául szolgált a dokumentumfilmnek. Ugyanúgy, mint a filmben megszólaló többi személy, nem ők alkották, hanem megjelenésükkel, megszólalásaikkal dokumentálták csupán a bemutatott társadalmi és jogi helyzetet.

3. Vizsgálta az eljáró tanács azt is, hogy a felperes a film elkészítésében való közreműködése révén nem élvez-e előadóművészi jogokat. A szomszédos jogi védelmet élvező előadóművészi teljesítményt a szerzői jogi védelemben részesülő alkotástól az határolja el, hogy az előadóművész nem a szellemi tevékenységéből fakadó eredeti, egyéni jellegű mű létrehozásához járul hozzá, hanem előadja a mások által megalkotott művet (amely egy film esetében általában a forgatókönyvben és a rendezői hozzájárulásban testesül meg). Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy hívatásos színészekről vagy amatőrökről van-e szó.

Az eljáró tanács megállapította, hogy az ügy tárgyát képező film esetében a felperes részéről ilyen előadóművészi teljesítményről nincs szó, mert a felperes és családja nem szerzői művet mutat be, ad elő, hanem a dokumentumfilm jellegének megfelelően abban csupán közreműködik.

4. Összegezve: az eljáró tanács szakértői véleménye az, hogy felperes nem minősül a film szerzőjének, mert nem működött alkotó módon közre annak létrejöttében, s a filmben való közreműködése alapján nem minősül szomszédos jogi védelemre jogosult előadóművésznek sem.

Budapest, 2001. január 17.

Kézdi Kovács Zsolt
a tanács elnöke

Gyimesi László
a tanács előadó tagja

Bródy János
a tanács szavazó tagja